

PÄÄKIRJOITUS

Television katselun pakon- ja paonomaisuus ovat teemoja numeromme pääartikkelissa. Nuo teemat kuljettavat joukkotiedotuksen tutkimusta pitemmälle kuin yleisömäärämittaukset tai käyttötyydytysten kartoitus, mutta samalla ne ylittävät karkean manipulaatiomallin.

Dieter Prokop, liittotasavaltalainen tutkija, asettaa artikkelissaan jännittävällä tavalla tiedotustutkimuksen fokukseen kerrostumaspesifin tutkimusotteen. Tuo ote on nähtävä loogisena jatkona ylihistoriallisen tutkimusotteen kieltämisessä: kun analyysi paikallistetaan johonkin yhteiskuntamuodostumaan, on virheellistä pyrkiä tarkastelemaan yhteiskuntaluokkia taikka -kerrostumia "yleistettävyyden" periaatteen kautta.

Yleistettävyyden käänteispuoli on "vastaanottajien" tarkastelu atomistisina, sosiaalisista siteistään irroitettuina yksilöinä, vaikutuskohteina. Tämä ei kuitenkaan ole positivistisen tutkimusotteen originelli tarkastelukulma, vaan heijastuma kapitalismin toimintatavasta yleisemminkin. Myös tiedotusinstituutiot toimivat tässä yleistettävyyden sfäärissä.

Edellä lyhyesti hahmoteltu traditio osoittaa edelleen elinvoimansa myös suomalaisessa joukkotiedotustutkimuksessa. Yleistettävyyden yli yhteiskuntaluokkien ja -kerrostumien on vielä varsin keskeinen vaatimus tutkimuksen tuloksille. Tätä pyrkii Prokop murtamaan kohdistamalla tv-analyyseinsä palkkatyöväestöön.

Prokopin analyysi ei ole valmis eikä aukoton. Silti se antaa joukkotiedotuksen tutkijalle voimallisia virikkeitä. Ja jättää odottamaan: eikö kerrostumaspesifi tutkimusote edellyttäisi myös muiden, teoreettisesti mielenkiintoisten, kerrostumien tarkastelua spesifisyyden todentamiseksi?

Jukka Haapasalo